

De bomen in het lobbybos

Hoe is de lobby georganiseerd: een kort overzicht

De wereld van kunst en cultuur lijkt er specialist in zich verdeeld te organiseren. Een oud grapje: 'Zet drie kunstenaars een uurtje in een kamer. Als ze eruit lopen hebben ze vier nieuwe beroepsorganisaties opgericht.' Kan dat niet simpeler?

tekst: Erik Thijssen illustratie: Robert Swart

Bij leden van Ntb/Kunstenbond en zeker bij niet-leden gaat het soms duizelen: de Ntb, de Kunstenbond, VCTN, de Creatieve Coalitie, rechtenorganisaties als Buma/Stemra, Sena en Norma, Kunsten92, Platform Makers, de Federatie Auteursrechtbelangen; wie doet eigenlijk wat? En wat is het verschil tussen al die organisaties? En waarom zijn er zoveel? Kan het niet simpeler? Een overzicht daarom, een blik op de bomen in het lobbybos.

Erwin Angad-Gaur is senior adviseur van Ntb/Kunstenbond en directeur van de VCTN. Daarnaast is hij voorzitter van Platform Makers en stuurgroep-lid van de Creatieve Coalitie en toezichthouder en bestuurslid van meerdere rechtenorganisaties. In zijn bezigheden lijkt de vraag zich mooi samen te vatten: waarom al die organisaties? Angad-Gaur: 'Samen staan we sterker. Er zijn verschillen in belang, maar er zijn ook veel gemeenschappelijke belangen. Tijdens de huidige coronacrisis bijvoorbeeld is het heel belangrijk als cultuursector

een gezamenlijke stem te kunnen laten horen. Maar de belangen van werkgevers en opdrachtgevers en van zzp'ers en werknemers lopen op veel punten ook uiteen. Je werkt dus samen waar de belangen gelijk lopen, maar waar dat niet zo is wil je je eigen stem kunnen laten horen. Op dezelfde manier kunnen bijvoorbeeld schrijvers of journalisten een geluid laten horen dat duidelijk anders is dan dat van beeldend kunstenaars of van muzikanten, maar zijn er ook veel dingen waarin de belangen gelijk zijn.' 'Het grapje dat je citeerde ken ik. Er zit iets in: de cultuurwereld is er goed in verschillen te benadrukken. Maar het is ook gewoon heel Nederlands. We zijn een hokjesland. We zoeken een eigen club op, maar we werken ook met elkaar samen. We polderen wat af. Daar zitten goede kanten aan (want iedereen heeft elkaar nodig en is zich daar ook bewust van), maar ook slechte kanten. Het kan efficiënter bijvoorbeeld en, inderdaad: het is soms moeilijk door de bomen het bos te blijven zien. Het

is ook de reden waarom de Ntb een aantal jaar geleden met Kunstenbond gefuseerd is: we wilden bijdragen aan meer efficiëntie. En het is ook de reden waarom we nu in vergaand gesprek zijn met de BIM, de Beroepsvereniging van Improviserende Musici [zie ook *Onder de Leden*, p. 42 (red)]. De Kunstenbond is een ideale vorm voor samenwerking. Maar ook de verenigingen die niet tot Kunstenbond toetreden dienen vaak een gelijk belang. Dus met hen werken we samen op meer federatief niveau. Via Plaform Makers en Creatieve Coalitie bijvoorbeeld. Hoe beter we dat doen, hoe meer we voor elkaar krijgen. Ook al kost dat soms uitleg.'

'Alleen maar je eigen merknaam prioriteit geven en alleen maar concurreren en profileren, is niet in het belang van onze leden. Belangrijk is uiteraard dat mensen goed beseffen dat wie lid is van de Ntb, daarmee lid is van Kunstenbond en wordt vertegenwoordigd in de lobby van de hele sector, via onder meer de Creatieve Coalitie en Kunsten92, waarvan wij als vereniging weer lid zijn. Het klinkt misschien verwarrend soms, maar eigenlijk komt het er op neer dat het simpelweg onze plicht is namens onze leden in alle haarvaten van de Nederlandse polder mee te praten. En dat doen we ook.'

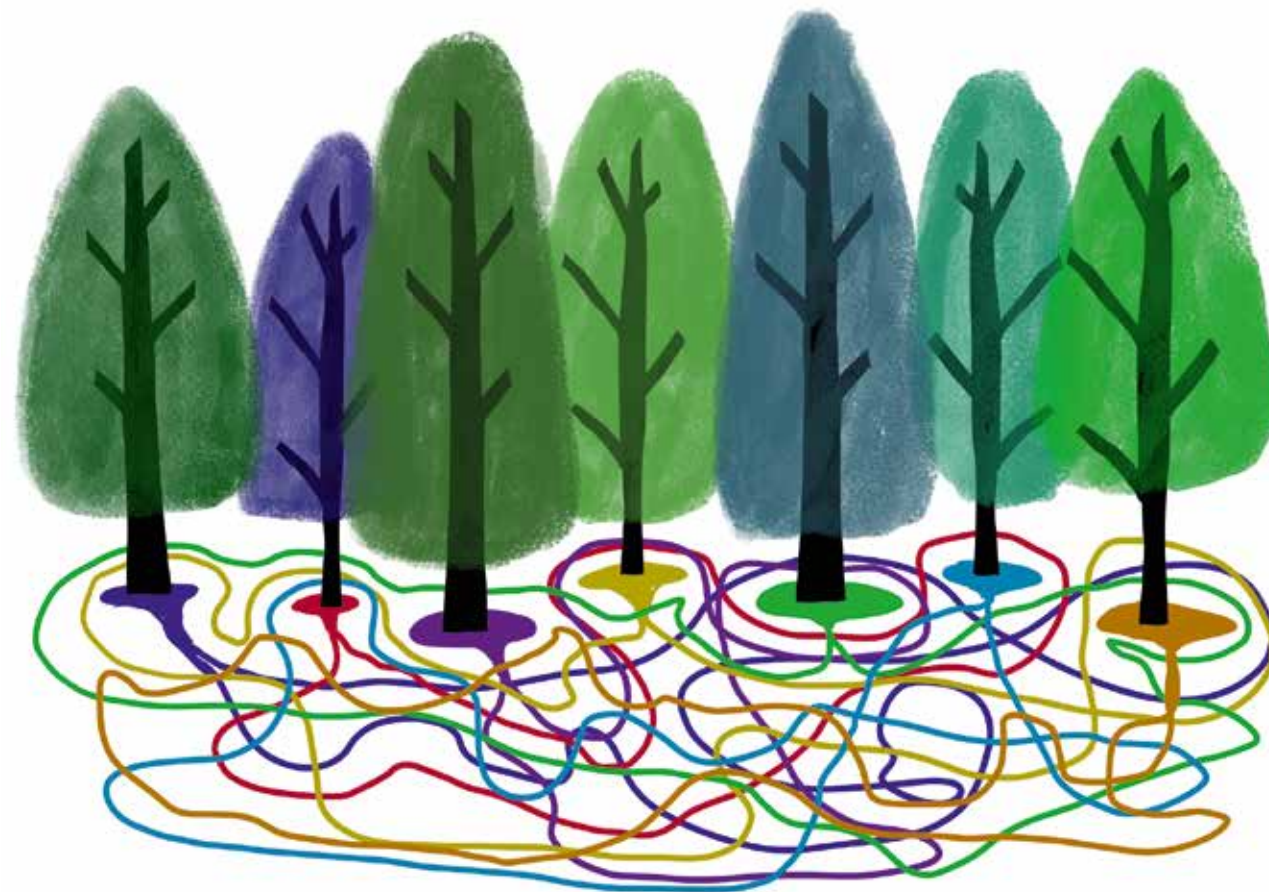
Een overzicht op hoofdlijnen: Ntb

De Ntb is de vakgroep Muziek

van Kunstenbond. De Ntb is de grootste Nederlandse belangenorganisatie voor musici en verenigt musici binnen alle muziekgenres. Als vakgroep van Kunstenbond heeft de Ntb (en het Ntb-bestuur) eigen bevoegdheden op het gebied van sectorbeleid binnen de muziek. Zo is het recht tot het doen van voordrachten voor muziekbesturen of muziekzetels in besturen (bijvoorbeeld voordrachten voor de Raad van Aangeslotenen van Sena) voorbehouden aan de vakgroep en geeft de vakgroep *Muziekwereld* uit. De sectoroverstijgende lobby doet de Kunstenbond als geheel; daarbij ligt de zeggenschap bij het Kunstenbond-bestuur, waarin alle vakgroepen vertegenwoordigd zijn.

Kunstenbond

De Kunstenbond is de grootste vakbond voor werkenden in de creatieve sector in Nederland. De Kunstenbond kent vijf vakgroepen: de vakgroep Muziek (Ntb), de vakgroep Theater en Dans, de vakgroep Cultuureducatie, de vakgroep Beeldend en de vakgroep DAMD (animatoren). Elk van deze vakgroepen heeft een eigen vakgroepbestuur met op het gebied van de eigen sector eigen bevoegdheden; alle vakgroepen zijn vertegenwoordigd binnen het verenigingsbestuur en binnen de Ledenraad. De Kunstenbond heeft een gezamenlijke werkorganisatie die, naast de inzet van kaderleden en enkele zzp'ers, de werkzaamheden uitvoert.

VCTN

De Vereniging Componisten en Tekstdichters Ntb (VCTN) werd opgericht door de muzikauteursleden van de Ntb met het doel de belangen van muzikauteurs beter te kunnen vertegenwoordigen. Leden van Kunstenbond die (tevens) werkzaam zijn als muzikauteur zijn ook lid van VCTN (en andersom). Alleen middels een onafhankelijke eigen vereniging is het muzikauteurs mogelijk door Buma/Stemra erkend te worden als auteursberoepsorganisatie en daarmee invloed uit te oefenen op het beleid van de organisatie, onder meer door kandidaten te stellen voor de diverse bestuurlijke gremia van Buma/Stemra en Buma Cultuur. VCTN is inmiddels een statutair door Buma/Stemra erkende beroepsorganisatie. VCTN deelt

met Kunstenbond haar werkorganisatie. VCTN is aangesloten bij de ECSA (the European Composers and Songwriters Alliance) ten behoeve van de Europese auteursrechtlobby.

Platform Makers

Platform Makers is het samenwerkingsverband van vakbonden en beroepsorganisaties voor auteurs en artiesten op het gebied van auteurs- en naburig recht. Alle (grote) vakbonden en beroepsorganisaties voor onder meer journalisten, ontwerpers, musici, componisten, vertalers, regisseurs, acteurs, beeldmakers en schrijvers werken binnen de organisatie samen om een gezamenlijke lobby te voeren voor een beter en eerlijker auteurs- en naburig recht. Naast het Platform Makers, werden

VOICE (de brancheorganisatie van rechtenorganisaties) en Platform Creatieve Media Industrie (de samenwerking van omroepen, producenten en uitgevers) opgericht. Gedrieën vormen zij de Federatie Auteursrechtbelangen, waarbinnen het gezamenlijk belang van de sector wordt nagestreefd. Ook faciliteert de Federatie Auteursrechtbelangen het vaste overleg tussen de drie genoemde groepen. Waar belangen verschillen voeren de drie organisaties een eigen lobby, maar waar mogelijk wordt samengewerkt en overleg gevoerd met onder meer de betrokken ministeries.

Creatieve Coalitie

Naast Platform Makers werd, op initiatief van Kunstenbond, enkele jaren geleden de Creatieve Coali-

tie opgericht. De Creatieve Coalitie bundelt de belangen van alle werkenden in de cultuur en voert de gezamenlijke lobby op onder meer het gebied van cultuurbeleid en van de sociale positie van werkenden in de cultuur (ook wel: de Arbeidsmarkt-agenda Cultuur). Kunstenbond (en daarmee uiteraard alle vakgroepen van Kunstenbond) en VCTN zijn aangesloten bij Creatieve Coalitie. Anders dan bij Platform Makers staat lidmaatschap ook open voor organisaties voor bijvoorbeeld museumrondleiders, lichttechnici en ander personeel binnen de cultuursector. De Creatieve Coalitie is onder meer vertegenwoordigd binnen Platform-ACCT (de organisatie die door het ministerie van OCW is aangesteld voor het

uitvoeren van de Arbeidsmarkt-agenda Cultuur). Daarnaast maakt en maakte de Creatieve Coalitie, naast onder meer Kunsten92, deel uit van de Taskforce cultuur, die gedurende de coronacrisis overleg voerde met de overheid over de noden van de cultuursector.

Kunsten92

Kunsten92 is de (in 1992 opgerichte) organisatie die de 'bovensectorale lobby' namens de cultuursector wil verzorgen. In tegenstelling tot Creatieve Coalitie (of Platform Makers) zijn met name ook werkgevers en grote culturele instituten aangesloten. Binnen het Kunsten92-bestuur wordt

de meerderheid gevormd door vertegenwoordigers van werkgevers en opdrachtgevers. Maar ook Kunstenbond is vertegenwoordigd in het bestuur.

Rechtenorganisaties (o.m. Sena, Buma, Stemra en NORMA)

Rechtenorganisaties als Sena en Buma/Stemra vertegenwoordigen de belangen van hun leden voor zover rechten aan hen zijn overgedragen. Vaak vertegenwoordigen de organisaties zowel exploitanten als auteurs of artiesten, die buiten het gezamenlijk belang elkaars contractpartners zijn. Zo is Sena er voor zowel uitvoerende muzikanten als voor producenten

en dient Buma/Stemra de belangen van zowel tekstschrijvers en componisten als muziekuitgevers. Ntb en VCTN zijn vertegenwoordigd binnen de bestuurlijke gremia van alle muziek-rechtenorganisaties. Ook de andere vakgroepen van Kunstenbond zijn vertegenwoordigd binnen de rechtenorganisaties binnen hun sector. De rechtenorganisaties voor auteurs, artiesten, uitgevers en producenten zijn verenigd binnen VOICE (zie ook onder Platform Makers).

Popcoalitie, World/Jazz coalitie en Klassieke Coalitie

Om de gezamenlijke belangen van de muzieksector popmuziek

te behartigen werd de Popcoalitie opgericht. Deze organisatie vertegenwoordigt de makers (vertegenwoordigd door onder meer de Ntb, VCTN en Sena Performers), maar ook andere grote en kleinere spelers uit de popsector zoals de podia, producenten en festivalorganisatoren, richting politiek en overheid. Naar voorbeeld van de Popcoalitie werden ook | de World/Jazz Coalitie en de Klassieke Coalitie opgericht, met het doel de belangen van de gezamenlijke genoemde sectoren te bundelen. Deze laatste twee coalities leiden sinds de coronacrisis en de oprichting van de Creatieve Coalitie echter een slapend bestaan.